

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

गृहमा विवादित

पात्रको राज

'भुलकमा शानि सुव्यवस्था र सुरक्षा कायम गरी जनताको जिउधन र स्वतन्त्रताको संरक्षण गर्नु' गृह प्रशासनको मुख्य उद्देश्य भएको गृह मन्त्रालयको परिचयमा उल्लेख छ। गृह प्रशासनलाई सबल र सक्षम बनाई जनतामा सुरक्षाको अनुभूति दिलाउन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइ सुशासन कायम गर्न राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग, अध्यागमन विभाग, कारोगार व्यवस्थापन विभाग, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, इलाका प्रशासन कार्यालय, सीमा प्रशासन कार्यालय तथा सुरक्षा निकायका रूपमा नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाललगायतका निकायहरू केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म क्रियाशील रहेका छन्।

यसले देखाउँछ देशभरको सूचनामा मात्र हैन देशको राष्ट्रप्रमुखदेखि प्रधानमन्त्रीको भान्सासम्म प्रहरीको पहुँच हुन्छ। नेपालको प्रचलित संविधान तथा कानुनद्वारा प्रत्याभूत नागरिक स्वतन्त्रता, विधिको शासन, मानवधिकारलगायत लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यतालाई सम्मान गर्ने गरी कार्य गर्नु गृह प्रशासनको दृष्टिकोण हो। यही विधिको शासन कायम गर्ने देशको मुख्य निकायमा भने पछिल्लोपटक विवादित पात्रहरूको रजगज देखिन थालेको छ।

पूर्वगृहमन्त्री बालकृष्ण खाण अहिले नेपालीलाई भुटानी शरणार्थी बनाएको प्रकरणमा हिरासतमा पुरोका छन्। खाण यस घटनामा संलग्न छन् कि छैनन भने विषयमा पुष्टि हुन बाँकी छ तर प्रहरीको प्रारम्भिक व्यापारमा गृहका तत्कालीन सचिव टेकनारायण पाण्डेले खाणको नाम पोलिसको छन्। पाण्डे पनि अहिले अनुसन्धानका क्रममा हिरासतमा छन्। यसअघिका गृहमन्त्री रवि लामिछाने नागरिकता पुनःप्राप्तिमा चुकेका कारण चितवन-२ मा दोहोरिएर चुनाव लड्दुपन्थ्यो।

नेकपा सरकारको समयमा गृहमन्त्री रामबहादुर थापा थिए। उनको पालामा फेक इन्काउन्टरदेखि ३३ किलो सुनसम्मका विवादित काण्ड बाहिरियो। कञ्चनपुरकी निर्मला पन्त हत्या प्रकरणमा सरकारले कुनै किनारा लगाउन सकेन थापा नेतृत्वाते। नकली शरणार्थी प्रकरणमा थाप पुराना गृहमन्तीहरू तानिने चर्चासमेत चल थालेको छ। यसबाट बुझ्न सकिन्छ, गृहमा कर्मचारीमात्र हैन राजनीतिक नेतृत्व पनि करि भ्रष्ट छन् भने प्रस्त हुन्छ। चुनावताका आफ्नो पार्टीको पक्षमा मत पार्न गृहको नेतृत्व लिने दाउ ठूला दलको हुन्छ। यसले भने प्रस्तिन्छ शक्तिको दुरुपयोग करि हुन्छ भनेर। 'आफ्नै हात जगन्नाथ' यही पुरानै मन्त्र जपेर शक्तिको दुरुपयोग गर्ने गृहमन्तीहरू चुनावी मैदानमा पछारिएको तरोताज छ। त्यसैले तीति नियमलाई तिलाञ्जली दिएर शक्तिको मादमा रजगज गर्न विवादित पात्र गृहमा नपसेकै राख्न।

► नरेन्द्र केसी

वर्तमान सरकार गठन

भइसकेपछि केही समय जनताले आशा र आशका दुवै हिसाबले नै हेरेका पिए। एकपछि अर्को गर्दै सरकारले सामाजिक न्याय,

सुशासन र समृद्धिका लागि

पक्षमा जसरी प्रभावकारी काम

थालेको छ, यसले विस्तारै जनतामा रहेको आशका हट्टै र आशा बढ्दै गएको छ। लामो समयदेखि निराशा र आक्रोश बढ्दै गरेको नेपाली समाजमा जसरी आशावाद देखापर्न खोल्दै छ, यो निकै ठूलो परिवर्तन हो।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले २६ वैशाखमा कान्प्रेको महाभारत गाउँपालिकामा सडक तथा ग्रामीण विद्युतीकरण कार्यक्रमको शिलान्यास गर्दै भनेका थिए, 'भ्रष्टाचार नियन्त्रणका लागि एउटा नयाँ लडाई सुरु भएको छ। यो लडाईमा जनयुद्धको जस्तै साथ चाहिएको छ। विकास र समृद्धिविना अन्यथा र समाजवादको नयाँ युग सूचित गर्न सकिन्दैन। त्यसमा पनि तपाईंहरूको हिजो (जनयुद्ध)को जस्तो साधारण व्यापार अवश्यक छ। म तपाईंहरूसँग अप्लिकर्न चाहन्छ।'

साई, उनले आफूले सरकारको नेतृत्व सम्हालेदेखि नै तीनवटा शब्दलाई बढी महत्त्व दिएको उल्लेख गर्दै भनेका थिए, 'अन्यायमा परेकालाई त्याय चाहियो। समानता र अभियुक्त भनेका थाही यो सुशासन भनेको हामी देशमा विसर्गात, विकृति र भ्रष्टाचारले विकराल रूप लिएको छ। जबसम्म भ्रष्टाचारलाई अन्य गरिएन नेपाली

जनताले सुख र समृद्धिको दिन देखन पाउँ छैनन्।'

सामाजिक न्याय, सुशासन र समृद्धि अर्थात् यी 'तीन स'लाई आफु सरकारमा आएरेको प्राथमिकतामा राखेको प्रधानमन्त्री एवं माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष वारालाले उदयोग गरेका थिए। प्रधानमन्त्री दाहालले भ्रष्टाचारविरुद्धको अभियानलाई नयाँ जनयुद्धको संज्ञा दिए। तत्कालीन नेकपा माओवादीले २०५२ फागुन १ गते देखि युरु गरेर २०५३ मर्सी ५ को शान्ति सम्झौता नहुँदैसम्म चलेको जनयुद्ध नेपाली इतिहासमै जनताले चलाएको नेपाली इतिहासमै जनयुद्धको जनयुद्ध नेपाली इतिहासमै जनताले लाग्ने यो संघर्ष थिए। यसपि, २००७ सालको आसपास वा २०२८ देखि २०३१ को आसपास तथा २०५२ को आसपासमा विभिन्न राजनीतिक शक्तिहरूले भ्रष्टाचारविरुद्धको अन्यतात्मक नेपालीको जनयुद्धको संघर्ष थिए।

जनयुद्धको स्मरण गर्दा दुई शब्दमै यसको

उपलब्धिको संश्लेषण गर्न सकिन्दै, कि सामाजिक जागरण र राजनीतिक परिवर्तन।

आज नेपाली समाज अधिकारका लागि संघर्ष

गर्नुपर्दै भने जुन चेताना जागृत भएको छ,

यसको प्रेरण जनयुद्धको हो। त्यसै आज राजनीतिक न्यायलाई दाहालले भ्रष्टाचारविरुद्धको अन्यतात्मक नेपालीको जनयुद्धको दृष्टिको वार्ता जारी राखिए।

जनयुद्धको उपर्युक्त गणनाको जनयुद्धको दृष्टिको वार्ता जारी राखिए।

जनयुद्धको नेतृत्व गरेको लडेको, लडेको,

क्षेत्र, भाषा, प्राचीन जातीय वार्ता जारी राखिए।

जनयुद्धको नेतृत्व गरेको जीवनमा रूपान्तरण ल्याइनेछ।

जनयुद्धको नेतृत्व गरेको जीवनमा रूप

अर्थ बजार

'ठूलो आकारको बजेट ल्याउन सक्ने अवस्था छैन'

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- अर्थमन्त्री डा प्रकाशशरण महतले आगामी अर्थिक वर्षका लागि विस्तारकारी र ठूलो आकारको बजेट ल्याउन सक्ने अवस्था नरहेहो बताएका छन्।

अर्थिक विकास तथा प्रशासन अन्तर्स्थान केन्द्र र राष्ट्रिय अर्थिक सरोकार समाज नेपालको काठमाडौंमा आयोजना गरेको 'आगामी अर्थिक वर्ष २०८०/८१' को बजेट सन्दर्भमा छलफल तथा सुझाव सङ्गलन कार्यक्रममा अर्थमन्त्री महतले खोकाको सीमितताका कारण ठूलो आकारको बजेट ल्याउन सम्भव नहुन बताएका हुन्।

'अहिले सबैभन्दा ठूलो चूनीतीका रूपमा राजस्वको न्यूनता देखिएको छ। विस्तारकारी र ठूलो आकारको बजेट ल्याउन सीमितता छन्,' उनले भने।

अर्थतन्त्र सुधारका लागि सरकार र अर्थमन्त्रीका रूपमा आफूले अधिकतम प्रयास गरिरहेको उनको भनाइ छ। 'अर्थ मन्त्रालयमा आएर्थाँ, मैले धैरे समस्याहरू देखे। जति बाहिर बसेर हेर्वा देखिन्थ्यो त्यो भन्दा धैरे समस्या रहेछन्। तर म सबै समस्या निवारण गर्न सक्छ भन्ने होइन। सुधारका लागि इमान्दार प्रयास हुँदै,' अर्थमन्त्री महतले भने।

उनले अर्थतन्त्र सुधारका लागि जाडु गरे जस्तो आजको भोलि निति नआउने भन्ने धैरे यसका लागि धैर्यता जाहाने बताए। 'धैर्यता नापरिकै गर्ने तर सरकारले

पौड्यालले सरकारले सामाजिक सुरक्षाको क्षेत्रमा भएको लगानीले पुँजी निर्माण गर्न र रोजगारी सिर्जना गर्न नसकेको बताए। खुण लिएको रकम पनि अनुत्पादक क्षेत्रमा खर्च भइहोन्ने उनले बताए।

अहिले अर्थतन्त्रमा देखिएको समस्या आले एकैपटक आएको नभई पछिलो तीन दशकयताका नीतिको नितिजा रहेको उनको भनाइ छ। 'विगत तीन दशक देखिका नीतिको साझो-पाझो नितिजा अहिले देखिएको हो। तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

बढेदो चालु खर्च र खुण्डिएको राजस्वका कारण सिर्जित वित्तीय असन्तुलन अहिलेको चुनावी भएको उनको भनाइ छ। त्यसै, अब पूर्वाधार केन्द्रित बजेट नभई जनताका आधारभूत आवश्यकता केन्द्रित बजेट बनाउन आवश्यक रहेको उनले बताए। आयोजना र कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण हुन नसकेको उनले बताए।

कार्यक्रमको प्राप्ति विवराज अधिकारीले नेपालमा भइहोको लगानीनानुसार अर्थिक वृद्धिदर देखिन नसकेको र अर्थिक वृद्धिदरको तुलनामा रोजगारी सिर्जना हुन नसकेको बताए। 'लगानी बढेको छ, तर त्यसको तुलनामा अर्थिक वृद्धिदर बढेको देखिनै। रोजगारी पनि बढेको छैन। सार्वजनिक ऋण र लगानी बढेने तर अर्थिक वृद्धिदर नवहुने भनेको पवके यहाँ केही समस्या छ,' अधिकारीले भने।

पूर्वमुख्यमन्त्री लीलामणी

'मौद्रिक नीतिको समीक्षाले तत्काल बजार चलायमान हुने देखिएन'

काठमाडौं (प्रस)- नेपाल उचोग वित्तीय महासंघले मौद्रिक नीतिको समीक्षाले तत्काल बजार चलायमान हुने नदेखिएको टिप्पणी गरेको छ। नेपाल राष्ट्र बैंकले शुद्धकार चालु अर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिको तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा सार्वजनिक गर्दै वैकै दर घटाउने, कर्जाको पुनर्नालिकीकरण र पुनर्निर्चना गर्ने सकिने, नियमित व्याज भुक्तानी भइरहेको वृण भुक्तानीको समयसीमा थप गर्न सकिने लगायतका व्यवस्था कार्यान्वयनमा त्याएको छ। तर मौद्रिक नीतिको समीक्षालाई तत्काल बजार चलायमान हुन सक्ने अवस्था नरहेको महासंघको भनाइ छ।

'समीक्षाले खबर कार्जाको जोखिम, बढ्दै गएको मुद्रास्तरी, उच्च व्याजदर लगायतका समस्यालाई स्वीकार गरे पर्न ठूलो र पर्याप्त उपाय अवलम्बन हुन नसक्ना तत्काल बजार चलायमान हुने अपेक्षा त्यून छ,' मौद्रिक नीतिको समीक्षामाथि प्रतिक्रिया दिई महासंघले भनेको छ।

साधारणभाले आगामी तीन वर्षका लागि १९ सदस्यसमिति सर्वसम्मत निर्वाचित गरेको हो। संघको प्रथम उपायक्रमी काठमाडौंको विष्णुभक्त वराहीली र द्वितीय उपायक्रमी विवेक नाथ सुनावाउ वराहीली निर्वाचित भएको निर्वाचन समितिका संयोजक

सुनचाँदी कला व्यवसायी संघको अध्यक्षमा रिजाल

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल सुनचाँदी कला व्यवसायी संघको केन्द्रीय अध्यक्षमा घनस्याम रिजाल निर्वाचित भएको छन्। शनिवार सम्पन्न संघको २५ औं वार्षिक साधारणसभा धार्दिङका सुनिधिप राजदर्शकमा रहेको छ। होटल तथा रेस्टरनको पश्चिमपालन, निर्माण क्षेत्रमा सम्बन्धित कर्जा र रुपैयां करोडसम्मको अन्य क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जालाई २०८० साल असार मसान्त्वित पुनर्नालिकीकरण गर्न सक्ने सुविधा दिएको छ।

साधारणभाले आगामी तीन वर्षका लागि १९ सदस्यसमिति सर्वसम्मत निर्वाचित गरेको हो। संघको प्रथम उपायक्रमी देव वराहीली र द्वितीय उपायक्रमी, केवरानाथ सुनावाउ गहतराज, पम्फा श्रेष्ठ, राजिन

बराहीली, अंजुन विश्वकर्मा र देवी गौतम गहतराज समेत सदस्यमा निर्वाचित भएको छन्। त्यसै, सुर्य कुमार बराल र दुर्गा विक बराहीलीमा मनोनित भएको छन्।

देशभर शाढा सञ्चाल रहेको कला व्यवसायी संघमा १ हजार भन्दा बढी सदस्य रहेको छन्। निवर्तमान अर्थव्यक्ति केसर विश्वकर्मा र धनकृष्णका लिकल वहादर विश्वकर्मा र र धनकृष्णका देव वराहीली विश्वकर्मा र देव वराहीली दिएको छ। त्यसै, सुनचाँदीमा मूल्यभित्रिंद्र रिपेन्ट्र विश्वकर्मा, केवरानाथ सुनावाउ गहतराज, मानवादुर विश्वकर्मा, पम्फा श्रेष्ठ, राजिन

आजको मूल्य

छपावाला सुन / तेजावी सुन / चाँदी
प्रति तोला - ११०८०
प्रति तोला - ११०२५०
प्रति तोला - १३७५

आर्थिक स्थायित्वलाई प्राथमिकतामा राख्न सुझाव

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- आगामी अर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा समावेश गर्ने गरी नेपाल उद्योग वित्तीय महासंघले राजस्व परामर्श समितिलाई सुझाव पठाएको छ।

आगामी अर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमले अर्थिक स्थायित्व, लगानी अभिवृद्धि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क लगानी साफेदरी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

बढेदो चालु खर्च र खुण्डिएको राजस्वका कारण सिर्जित वित्तीय असन्तुलन अहिलेको चुनावी भएको उनको भनाइ छ। त्यसै, अव्राधार भूमिका र आवश्यकता केन्द्रित बजेट नभई जनताका आधारभूत आवश्यकता केन्द्रित बजेट बनाउन आवश्यक रहेको उनले बताए। आयोजना र कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण हुन नसकेको उनले बताए।

विद्योगी अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

त्यसै, अहिले अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

त्यसै, अहिले अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

त्यसै, अहिले अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

त्यसै, अहिले अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

त्यसै, अहिले अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।

त्यसै, अहिले अर्थिक वर्षको समावेशी एवं सर्वसाधारणको मनोवेत उच्च बनाइ अर्थिक गतिविधि, विद्योगी अर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक सम्पर्क समावेशी नीतिजा रहेको हो। गरी तात नीतिजा कारण थप्रिएका समस्या हुन्, उनले भने।